

Muskelknuder / fibromer

Hvad er muskelknuder:

Livmodervæggen består af muskelceller, som er anordnet i et fint mønster, som giver livmoderen mulighed for vékraft. Muskelknuder er ligesom en slags "garnnøgler" af disse celler. Knudernes størrelse, antal og placering er meget forskellig. Knuderne er godartede og meget almindelige. Således har mere end 50% af alle kvinder muskelknuder før overgangsalderen. Knuderne er afhængige af hormoner og vil skrumpes efter overgangsalderen og vokse under en graviditet.

Symptomer:

Mange muskelknuder giver ingen symptomer og skal ikke behandles. Sidder de i tæt relation til livmoderhulen, kan de give blødningsforstyrrelser. Muskelknuder inde i væggen eller placeret mod livmoderens overflade kan, når de får en vis størrelse, give tryksymptomer på blære og tarm. Bliver muskelknuderne store, kan det give tyngdefornemmelse i underlivet og smerter ved samleje. I sjældne tilfælde får muskelknuden ikke den tilstrækkelige blodforsyning, og der sker en central celledød. Det vil give mange smerter.

Muskelknuder og graviditet:

Muskelknuderne kan give problemer med at blive gravid, hvis de buler ind i livmoderhulheden. Muskelknuderne kan være placeret så uheldigt, at de danner fødselshindring, og det kan være nødvendigt at lave kejsersnit. Pga. en hurtig vækst kan de af og til give smerter. Det er meget sjældent, at de giver anledning til abort eller for tidlig fødsel.

Kontrol:

Det er normalt ikke nødvendigt at kontrollere muskelknuder, undtagelse er dog under graviditet,

hvor man kontrollerer væksthastigheden. Det er meget, meget sjældent, at muskelknuder er ondartede, og det har ikke nogen sammenhæng med væksthastigheden.

Behandling:

Det er som sagt langt fra altid, at muskelknuderne kræver behandling. Ofte er de blot et tilfældigt fund i forbindelse med en underlivsundersøgelse og/eller en ultralydsskanning. Behandlingen vil afhænge af muskelknudernes størrelse, -placering, kvindens alder og eventuelle graviditetsønsker.

Kikkertoperation via skeden/ hysteroskopi:

Ligger muskelknuderne inde i/bulende ind i livmoderhulen, kan de ofte fjernes via en kikkert. Er de små, kan det foretages her i klinikken i lokal bedøvelse og en evt. rus (se særskilt patientvejledning herom). Er de store, må de fjernes i fuld bedøvelse på sygehuset.

Medicinsk behandling:

Det kan være aktuelt med en medicinsk behandling, hvis man ønsker, at muskelknuderne skal svinde. Det kan f.eks. være inden en kirurgisk behandling, så denne bliver teknisk lettere, når muskelknuderne efter 3 mdr. er skrumpet. Det kan være man foretrækker en medicinsk behandling frem for en kirurgisk før en graviditet. Eller det kan være pga. blødningsforstyrrelser og evt. tryksymptomer tæt på menopausen. En medicinske behandling med f.eks. Esmya (Ulipristalacetat) kan ofte få muskelknuderne til at svinde til en størrelse, så det kirurgiske indgrebs omfang mindskes eller måske helt overflødiggøres. Der tages 5 mg i døgnet i 3 måneder. Der startes i den første uge af en menstruationscyklus. Behandlingen på op til 3 måneder kan gentages, men med pauser

imellem kurene. Hvis du har fået ordineret endnu et behandlingsforløb med Esmya i 3 måneder, må du tidligst starte behandlingen i den anden menstruationsperiode efter afslutning af den første behandling. Behandlingen giver oftest meget hurtig blødningsfrihed under behandlingen og pause blødningerne bliver typisk svagere og svagere for hvert behandlingsforløb. Der kan ikke anvendes p-piller eller hormonspiral under behandlingen, så er du ikke steriliseret, bør I bruge kondom, også selvom graviditetschancerne er små under behandlingen.

Kikkertoperation gennem maven/ laparoskopi:

Hvis muskelknuderne sidder ud mod livmoderens overflade, kan man, hvis kvinden ønsker graviditet, fjerne muskelknuden via en kikkert ved navlen. Det kræver fuld bedøvelse og indlæggelse på hospital. Det kan her evt. også være nødvendigt forud for indgrebet at give en hormonbehandling for at få muskelknuderne til at skrumpne.

Aflukning af blodtilførslen til muskelknuderne/ embolisering:

Ved mange mindre muskelknuder er embolisering specielt velegnet. Man aflukker blodtilførslen til knuderne via et kateter indført i lyskens kar. Behandlingen er centraliseret på Skejby Sygehus. Da der er en lille risiko for, at livmoderen pga. komplikationer må fjernes, tilbydes behandlingen ikke til kvinder, som har et graviditetsønske.

Fjernelse af livmoderen (hysterektomi):

Hvis der er mange store muskelknuder, eller de

vokser gennem hele væggen og giver blødningsproblemer, kan det være nødvendigt at fjerne livmoderen.

Afhængig af størrelsen og placering af muskelknuderne vil der blive tale om en fjernelse via skeden eller via kikkerthuller i maveskindet, men hvis livmoderen med dens muskelknuder er meget stor da via et bikini-snit.

Det vil i langt de fleste tilfælde være nødvendigt med fuld bedøvelse og indlæggelse af ca. 1-4 dages varighed og med ca. 2-6 ugers sygemelding.